

NÄRINGSLIVS- OCH TILLVÄXTSTRATEGI

ÅRJÄNGS KOMMUN

ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 221219

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	3
Bakgrund	3
Organisation för genomförande	3
Referensmaterial	3
OMVÄRLDSANALYS	4
NULÄGE	5
VISION	6
FYRA FOKUSOMRÅDEN	7
HANDLINGSPLAN	8
Näringsliv	8
Medarbetare	8
Hållbarhet	9
Invånare	9
SLUTORD	10

BILAGOR

- Målstyrningsdokument, Årjängs kommun
- Handlingsplan, Nordmarkens Näringsliv
- Kommunikationsplan, Nordmarkens Näringsliv

Idag lever vi i ett samhälle som tydligt påverkas av händelser i vår omvärld. Den omfattande globaliseringen har gjort att alla skeenden går snabbare, påverkar flera och i större utsträckning. De nya förutsättningar som skapats till följd av en pandemi, ett krig och miljöförändringar har snabbat på redan pågående förändringar. Årjängs kommun och dess invånare och näringsliv står inför både unika möjligheter och samtidigt stora utmaningar.

BAKGRUND

Under hösten 2022 påbörjas arbetet med att ta fram en ny Näringslivs- och tillväxtstrategi för Årjängs kommun.

Arbetet utförs av en arbetsgrupp bestående av Kommunchef, representanter ur Nordmarkens Näringslivs styrelse, kommunikationsansvarig Nordmarkens Näringsliv och näringslivsutvecklare. Arbetet tar utgångspunkt i "Näringslivs- och tillväxtstrategi för Årjängs kommun" antagen av KF 2014-09-29, Värmlandsstrategin 2040, Regionala Serviceprogram 2022–2030, Agenda 2030 samt rådande läge. Den röda tråden som löper igenom allt referensmaterial är hållbarhet – social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

Årjäng har stora tillväxtpotentialer inom flera viktiga områden. När det gäller näringslivet finns goda utvecklingsmöjligheter inom de flesta branscher, från besöksnäring i form av både handel och turism till verkstadsindustri, transportnäring, skogsnäring och tjänster.

Kommunen erbjuder också en attraktiv livsmiljö med ett rikt föreningsliv. Att det finns bra möjligheter till ett naturnära fritids- eller permanentboende med tillgång till bra service, barnomsorg och skolor med god kvalitet, är viktiga faktorer när människor väljer att flytta hit på hel- eller deltid.

Med andra ord så finns det goda möjligheter för tillväxt men den kommer inte automatiskt.

Det behövs en långsiktig och strukturerad satsning med fastställda mål. Vårt fokus ska vara långsiktigt hållbar tillväxt som tar hänsyn till människor, natur och miljö för bygdens bästa.

ORGANISATION FÖR GENOMFÖRANDE

Arbetet med framtagande av ny strategi har bedrivits i en mindre arbetsgrupp. Arbetet har letts av näringslivsutvecklaren och gruppen har haft nära och kontinuerlig kontakt och dialog.

Det övergripande syftet har varit att förbättra vårt näringslivsarbete, bli en bättre plats att bo på och driva företag i. Vi vill även medverka till att öka attraktionskraften och vår synlighet.

REFERENSMATERIAL

Vi har tagit utgångspunkt i och vill fortsätta att utveckla det arbete som gjordes i Näringslivs- och tillväxtstrategin från 2014. För att dra nytta av de synergier som uppstår när man är del av något större har vi även haft Värmlandsstrategin 2040 och det Regionala Serviceprogrammet 2022 - 2030 i åtanke. Vi arbetar även med Agenda 2030.

Under processen har vi även varit lyhörda för resultat från attitydundersökningar och återkoppling från företagare, besökare och invånare.

Inför vår första träff satte vi på oss ”spanarögonen”. Världen är sig inte lik. Globaliseringen, urbaniseringen, konkurrensen, individualiseringen, klimatförändringen och krisen/kriserna mm – många ord och trender. Hur långt kan vi se in i framtiden? Hur förutseende kan vi vara? Vad är det som kommer att påverka Årjäng?

VI KOM FRAM TILL

Deltagarna fick själva fundera över vad de ser eller tror sig se när det gäller trender, händelser och aktörer som kommer att påverka/kan komma att påverka dem som företagare och/eller oss som kommuninvånare eller kommunen i stort.

Ser vi till de trender som identifierats i arbetet med Näringslivs- och tillväxtstrategi 2014 och är Årjängs ”egna” är flera av dessa fortfarande aktuella medans några av dem har ändrats som följd av utvecklingen hos oss och i omvärlden.

- Svagt och splittrat varumärke
- Svårt med helhetssyn, många särintressen
- Energipriserna stiger
- Ökat intresse för attraktiva tomter
- Svårare att engagera folk till föreningslivet
- Välfärden ökar
- På väg in i en lågkonjunktur
- Brist på arbetskraft
- Svårare för yngre att etablera sig på bostadsmarknaden
- Äldre befolkning
- Människor söker sig till landsbygden

VÄRMLANDSSTRATEGIN

Arbetsgruppen har också tagit del av den omvärldsanalys som gjorts för hela Värmland och som ligger till grund för de regionala utvecklingsprogrammen. Flera av trenderna i tidigare arbete håller fortfarande men vi ser även att flera ändras som följd av de tidigare.

- ”Värmland växer”
- Mer genomgripande globalisering
- Ökad individualisering – viktigt med ökad samverkan
- Smart specialisering - diversifiering
- Demografi och utanförskap
- Hållbar utveckling
- Rörligheten ökar
- Ökad regionalisering
- Innovationer blir allt viktigare
- Växande upplevelseekonomi
- Välbefinnande och hälsa allt viktigare
- Kompetensförsörjning och matchningsproblematik

Årjängs kommun

Det bor 9 942 invånare i kommunen och befolknings-talet är vikande. 22 % av våra invånare är utrikesfödda och medelåldern är knappt 45 år. I september 2022 fanns det 153 lediga jobb i Årjäng och 192 inskrivna som öppet arbetslösa på arbetsförmedlingen.

Det finns ett 70-tal lediga lägenheter i allmännyttan och flera attraktiva fastigheter på bostadsmarknaden.

Efterfrågan på kompetens är stor bland arbetsgivarna i kommunen och vi tävlar med våra grannkommuner om att vara en attraktiv plats att etablera sig på. Det görs mycket för att öka vår attraktivitet. De senaste åren har det byggts nya lägenheter, skolor, förskolor och vår nya fina simhall beräknas vara inflyttningsklar våren 2024.

TILLVERKNING

Branschen har, trots många utmaningar haft en stabil tillväxt under de senaste åren och flera företag har stärkt sina resultat. De tydligaste utmaningarna i nuläget är komponentsbrist, höga priser på el och insatsvaror samt brist på medarbetare och viss typ av kompetens. Flera företag använder sig numera i högre utsträckning av bemanningsföretag för att jämna ut topparna men även dessa har problem att rekrytera.

TJÄNSTER

Utmärkande branscher i "tjänstesektorn" är speciellt transport och bygg där det finns ett stort antal företag i kommunen som tillsammans har nära 400 anställda. Även här är efterfrågan väldigt stor och sektorn växer. Här ser vi samma utmaningar som i tillverkningssektorn.

Företagandet i Årjängs kommun är mångfacetterat och en stor del av befolkningen är engagerade i någon form av företagande.

Det är just de många små företagen som är Årjängs styrka och att det finns en stark företagard tradition i bygden. Idag kan man säga att sysselsättningen inom det privata står på tre ben; tillverkning, handel/besöksnäring och tjänster. Tre viktiga ben som ger stabilitet.

Tack vare närheten till Norge finns här en köpkraft som motsvarar en ort med nära tre gånger så många invånare.

Även tjänstebranschen gynnas av kommunens viktiga grannar i väst och flera norska företag har satsat på byggnation i kommunen och det i sin tur ökar tillväxten för andra företag. Våra industriföretag är expansiva och konkurrenskraftiga både internationellt och nationellt. Vårt näringsliv har i och med pandemin och kriget i Ukraina utsatts för svåra stresstest som de till nu klarat väl. Nu står de inför de nya utmaningarna som framförallt ökade priser på el och andra insatsprodukter innebär.

HANDEL

Handeln var hårt ansatt under pandemin men återhämtade sig bra. I nuläget, som en följd av det ekonomiska läget kommer signaler om att konsumenten håller hårdare i plånboken. Även inom handeln har man på vissa platser svårt att rekrytera.

BESÖKSNÄRING

Besöksnäringen är en stor del av vårt näringsliv. Föregående sommar bekräftar detta då de flesta av våra aktörer signalerat att beläggningen varit på gränsen till 100%. Många utländska aktörer har visat intresse att etablera sig, främst i våra sjösystem. En risk vi ser här är överetablering och att resursen förbrukas på ett ohållbart vis. Vår kommun lockar utöver handel främst med naturbaserade aktiviteter, travet och olika arrangemang.

JORD & SKOGSBRUK

Årjängs kommun består av 80% skog, motsvarande 133 000 ha och är en viktig näring med flera olika aktörer som blir allt viktigare med tanke på de utmaningar vi står inför när det gäller att minska beroendet av fossila bränslen och möta detta med innovationer som leder till en biobaserad samhällsekonomi. Företagen inom jord- och skogsbruk är fördelade över hela kommunen och är grundförutsättningen för en levande landsbygd med attraktivt boende.

VÅR VISION

För projektet som låg till grund för framtagandet av Näringslivs- och tillväxtstrategi 2014 fanns en övergripande överenskommelse om tillväxt för bygdens bästa, och det fördes fram en tanke om "Aktiebolaget Årjäng" där alla delar av kommunen utgör väsentliga resurser för det gemensamma företagets utveckling och överlevnad.

Hela kommunen ska växa på ett långsiktigt hållbart sätt där vi alla är delaktiga och där levande landsbygder och tätorter ingår som viktiga resurser för utvecklingen. Det här sättet att se på vidare arbete är lika aktuellt idag och även idag stämmer detta överens med Årjängs vision och övergripande mål som antagits av Kommunfullmäktige.

ÅRJÄNG - EN STOLT TILLVÄXTKOMMUN

En attraktiv kommun med invånaren och tillväxt i fokus, där vi prioriterar hållbar utveckling både ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Vi har en levande landsbygd där det finns utrymme för nya människor och idéer

FYRA FOKUSOMRÅDEN

För att nå vår vision har vi valt fyra fokusområden som är knutna till de koncernövergripande målen

NÄRINGSLIV

Företagsamhet prioriteras som en viktig drivkraft för kommunens utveckling. Kommunen bidrar till goda förutsättningar för ett mångsidigt och växande näringsliv.

Koncernmål:

Årjängs kommun har näringslivets behov i fokus.

HÅLLBARHET

Kommunen drivs och utvecklas på ett sätt som är långsiktigt hållbart, ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Koncernmål:

Årjängs kommun minskar sin miljöpåverkan och arbetar för social och ekonomisk hållbarhet.

MEDARBETARE

Kommunens viktigaste resurs och ansikte utåt är medarbetarna.

Koncernmål:

Årjängs kommun attraherar och utvecklar kompetenta medarbetare.

INVÅNARE

Omsorg och service ska utgå ifrån invånarnas förutsättningar och behov. I ett öppet och välkomnande samhälle ges alla möjlighet att delta och utvecklas under hela livet. Känslan av hög livskvalitet ger stolta och nöjda invånare i en växande kommun.

Koncernmål:

- Årjängs kommun erbjuder samhällsservice utifrån invånarens behov.
- Årjängs kommun förbättrar folkhälsan.

HANDLINGSPLAN

Vi har tagit fram en övergripande handlingsplan för våra fyra fokusområden.

NÄRINGSLIV

Sedan 2019 bedrivs näringslivsarbetet i Årjängs kommun av Nordmarkens Näringsliv ekonomisk förening. Det är ett unikt samarbete där näringslivet, Årjängs kommun och Westra Wermlands Sparbank tillsammans arbetar för att utveckla näringslivet.

Allt näringslivsarbete ska ha som mål att främja ett expansivt och hållbart näringsliv.

Viktiga uppgifter i arbetet är:

- Företagsdialog - för att förstå företagens behov.
- Omvärldsanalyser.
- Tydliggöra finansieringsmöjligheter
- Öka samverkan i näringslivet
- Optimera kommunal service till näringslivet
- Samarbeta med viktiga aktörer i omvärlden
- Förmedla ny kunskap till näringslivet
- Skapa mötesplatser
- Främja nyföretagande
- Stötta nyetableringar
- Bidra till att öka platsens attraktivitet
- Arbeta för att attrahera kompetens och talang
- Marknadsföring av näringslivet

MEDARBETARE

Vår viktigaste resurs i allt arbete är organisationens medarbetare. Medarbetaren är ansiktet utåt och bäraren av våra historier och budskap. När det kommer till att skapa en attraktiv och hållbar plats som attraherar nya invånare, etablerar, investerare och kompetens är dessa historier av stor vikt.

För att organisationen ska attrahera och utveckla kompetenta medarbetare är det viktigt att sträva efter:

- Att en chef ej har fler än 30 medarbetare
- Beakta medarbetarens upplevelse av sin arbetsmiljö
- Följa upp sjukfrånvaro samt främja god hälsa och välbefinnande
- Genom god utbildning vid behov främja medarbetarens digitala mognad
- Låta individuell löneutveckling leda till anständiga arbetsvillkor
- Sträva efter att ge medarbetaren en känsla av sammanhang
- Ge medarbetaren möjlighet till individuell utveckling
- Ha en tydlig bild av och förståelse för ansvarsstrukturen

HÅLLBARHET

Att tänka hållbart skall genomsyra allt som sker inom organisationen. För att lyckas med detta tar arbetet avstamp i Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Agenda 2030 syftar till att skapa hållbar utveckling. Hållbar utveckling innebär att vi tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov. För att tydligt få in mål ifrån Agenda 2030 i det dagliga arbetet kopplas alla mätindikatorer i organisationens målstyrningsdokument mot dessa.

De mål vi har störst fokus på är:

- Mål 1 – ingen fattigdom
- Mål 3 – god hälsa och välbefinnande
- Mål 4 – god utbildning för alla
- Mål 5 – jämställdhet
- Mål 7 – hållbar energi för alla
- Mål 8 – anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Mål 9 – hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Mål 10 – minskad ojämlikhet
- Mål 11 – hållbara städer och samhällen
- Mål 12 – hållbar konsumtion och produktion
- Mål 13 – bekämpa klimatförändringar
- Mål 16 – fredliga och inkluderande samhällen

INVÅNARE

Invånaren är samhällets viktigaste resurs. Genom att arbeta, engagera sig i föreningsliv, gå i skola, konsumera, etablera, utöva fritidsaktiviteter, ta emot besökare, skapa kultur och berätta historier skapar de platsen de befinner sig på. I ett öppet och välkomnande samhälle ges alla möjlighet att delta och utvecklas under hela livet därför ska omsorg och service utgå ifrån invånarnas förutsättningar och behov.

För att kunna möta invånarens behov utifrån dess förutsättningar ligger fokus på att:

- **Stärka möjligheterna för samhandling mellan olika aktörer i samhället**
- **Möjliggöra effektivisering och nya metoder utifrån våra behov och förutsättningar för att motverka utanförskap**
- **Arbeta för tillgänglighet till och stärka relevanta samhällsfunktioner**
- **Tillsammans stärka krisberedskapen**
- **Stärka vår dialog om gemensamma utmaningar, om ansvar och roller mellan organisationer, men också om ansvarsfördelningen mellan individ och samhälle**
- **Främja nytänkande genom att ta tillvara individers drivkrafter**
- **Öka känslan av upplevt stöd i skolan**
- **Öka andelen behöriga lärare i kommunala skolor**
- **Marknadsföra attraktiva boenden och tomter**

GEMENSAMT

Strategin har utarbetats och ägs gemensamt av Årjängs kommun och näringslivet inom ramen för samarbetet i Nordmarkens Näringsliv ekonomisk förening. Strategin ska vara utgångspunkt för allt arbete med bäring på näringsliv, medarbetare, hållbarhet och invånare i Årjängs kommun.

UPPFÖLJNING FÖR LÄRANDE

Den här strategin samverkar med verksamhetsplan för näringslivsarbetet i Nordmarkens Näringsliv och Årjängs kommuns målstyrningsdokument. Strategiernas indikatorer, (se bilagor) kommer att följas upp enligt plan och redovisas.

